

2021. I. félév

EUSRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

2021. I. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Impresszum

**A Nemzeti Közszerológálati Egyetem
Eötvös József Kutatóközpont
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

Szerkesztőbizottság

Bagi Nikolettá Dóra
Pató Viktória Lilla
Schmidt Laura
Tóth Bettina

Lektor

Navracsics Tibor

A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A szerkesztőség e-mail-címe: schmidt.laura@uni-nke.hu

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószerkesztők: Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Korrektor: Bíró Csilla

Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla

ISBN 978-963-531-786-8 (elektronikus PDF)

ISBN 978-963-531-787-5 (ePub)

Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	5
EUSTRAT Műhelytanulmányok 2021. I. félév	10
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Unió 2020-ban VIII. – A jogállamiság-politika előretörése	11
<i>Tárnok Balázs</i> Az Európai Bizottság lesöpörte az asztalról a Minority SafePack kisebbségvédelmi kezdeményezést	16
<i>Gát Ákos Bence</i> Az EU Alapjogi Chartája – a kifogatott instrumentum?	24
<i>Gát Ákos Bence</i> Jogellenes próbálkozás Magyarország és Lengyelország megbüntetésére	27
<i>Tárnok Balázs</i> Vajúdtak a hegyek és egeret szültek – az uniós lobbí átláthatóvá tételének újabb felvonása	30
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Bíróság szerepvállalása az uniós jogállamiság-politikában	38
<i>Bence Ákos Gát</i> Charter of Fundamental Rights of the European Union: A Reinterpreted Instrument?	41
<i>Pató Viktória Lilla</i> Az Európai Unió 2020-ban X. – Digitális szakpolitikai összefoglaló	44
<i>Pató Viktória Lilla</i> Nyilvános és ingyenes digitális hálózatok, Magyarország pályázati teljesítménye a WiFi4EU projektben	49
<i>Pató Viktória Lilla</i> Integráció az innováció útján, megalakult az Európai Innovációs Tanács	53
<i>Pató Viktória Lilla</i> „Ez egy boldog nap” – 2021 Digitális Közgyűlés Lisszabonban	60
<i>Pató Viktória Lilla</i> Magyarország igazságügyi rendszerének digitális fejlettsége: tanulságok a 2021-es uniós igazságügyi eredménytábla mutatóiból	64
<i>Áron James Miszlivetz</i> Cybersecurity in the European Union: Possibilities and Perspectives	68
<i>Viktória Lilla Pató</i> How EU Council Pandemic-Trio-Presidency Fosters Artificial Intelligence	73

<i>Bagi Nikoletta Dóra</i>	
Tagállami mozgástér az Európai Szemeszter tükrében – avagy csorbítja-e az Európai Szemeszter a tagállamok önálló gazdaságpolitikáját	78
<i>Tárnok Balázs – Nagy Dénes András</i>	
Folytatódik? A nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés jövője	83
<i>Varga Csilla</i>	
Kettős állampolgárság – az élet hol ad, hol elvesz	89
<i>Tárnok Balázs</i>	
Véget ért a nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés aláírásgyűjtése – mi következik most?	92
<i>Tárnok Balázs</i>	
Újabb pofon a nemzeti kisebbségeknek és az európai értékekbe vetett hitnek az Európai Bizottságtól	100
<i>Balázs Tárnok</i>	
European Commission: Ukraine Must Respect the Rights of National Minorities	104
<i>Kalas Vivien</i>	
Új uniós szintű oktatáspolitikai célok a 2021–2030-as időszakra	109
<i>Kalas Vivien</i>	
Az Európai Unió céljai a digitális oktatás területén – változások és változatlanságok	113
<i>Bagi Nikoletta Dóra – Mislivetz Áron James</i>	
Európai Egyetemek: transznacionális szövetségek és innováció	118
<i>Varga Csilla</i>	
EU–Ukrajna társulási megállapodás: a fejlődés csupán nézőpont kérdése	124
<i>Mislivetz Áron James – Felde András Bence</i>	
Szerbia és az Európai Unió a táguló nyugat-balkáni térségben	127
<i>Bálint Pongrácz</i>	
Three Factors Contributing to the Worsening of Russian–Turkish Relations	140
<i>Petri Bernadett</i>	
Közös uniós független etikai testület víziója az Európai Parlamentben, avagy: „Épelméjű üdülővendégek nem lehet világfürdőhelyet bazírozni”	144
<i>Petri Bernadett</i>	
Vállalati etika járványhelyzetben – felelős vállalatirányítási előírások az uniós jogalkotásban	153
<i>Petri Bernadett</i>	
Képviselői mandátum és frakciótagság – mivel jár a Fidesz-delegáció távozása a néppárti képviselőcsoportból	160
<i>Nagy Dénes András</i>	
Visegrád 30: intézményesül a V4?	166

Tárnok Balázs 2015-ben szerzett jogi diplomát (dr. jur.) a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán. Erasmus-ösztöndíjas hallgatóként egy évet töltött Hollandiában, a Radboud Egyetemen. 2015-től a PPKE Jog- és Államtudományi Doktori Iskolájának hallgatója, 2020-ban szerzett doktori fokozatot (PhD). Doktori kutatási témája az európai uniós kisebbségvédelem, az európai polgári kezdeményezés és az őshonos nemzeti kisebbségek ebben rejlő lehetőségei. 2018-tól angol fordító szakjogász (LL.M).

2016-tól jogi tanácsadó a Dr. Sobor Ügyvédi Irodában, ahol a Székely Nemzeti Tanács európai polgári kezdeményezésének jogi képviselőjét segítette. 2017-től a Rákóczi Szövetség jogi szakértője, feladata a Minority SafePack polgári kezdeményezés magyarországi aláírásgyűjtési kampányának szakmai koordinálása. 2018-tól a Miniszterelnökség Európai Uniós Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság Uniós Intézményi Kapcsolatokért Felelős Főosztály munkatársa. 2019-től 2020 végéig a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemzetközi Igazgatóság munkáját segítette.

2018-tól a Rákóczi Szövetség alelnöke. Az elmúlt években tanácsadóként segítette a felvidéki Magyar Közösség Pártja munkáját, 2019-ben a párt európai parlamenti képviselőjelöltje.

2020 januárjától a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetének (EUSTRAT) tudományos segédmunkatársa. Kutatási területei: európai uniós jog és politika, uniós kisebbségvédelem és kisebbségi jogok, európai polgári kezdeményezés, Visegrádi Együttműködés, civil politikai érdekérvényesítés.

2020-ban elnyerte a Hungary Foundation egyéves amerikai kutatói ösztöndíját, aminek eredményeként 2021. januártól a University of Notre Dame Kellogg Institute for International Studies vendégkutatója. Kutatási témája a civil szervezetek politikai érdekérvényesítő képessége az Európai Unióban és az Amerikai Egyesült Államokban, különös tekintettel a határon túli magyarok érdekében végzett civil érdekérvényesítési (lobbi-) lehetőségekre.

Varga Csilla BA- és MA-diplomáját a Budapesti Corvinus Egyetem nemzetközi tanulmányok szakán szerezte, 2014-től pedig szintén az intézmény doktori hallgatója. Doktori fokozatát 2021-ben szerezte meg, disszertációjának címe *Political Participation and Representation of National Minorities: The Work of Intergovernmental Committees on National Minorities between Hungary and*

Vajúdtak a hegyek és egeret szültek – az uniós lobbizás átláthatóvá tételének újabb felvonása

Az Európai Parlament plenáris ülése 2021. április 27-én elfogadta a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodást. A dokumentum a Tanács formális megerősítése után várhatóan nyár elején lép hatályba. A mostani megállapodás nívója, hogy a rendszerből immár az uniós intézmények is kötelező jelleggel kiveszik a részüket, valamint egyes lobbitevékenységek csak regisztrációt követően lesznek végezhetőek. A megállapodás gyakorlati érvényesülése ugyanakkor számos kérdést felvet.

Előzmények

A 2011 óta az önkéntesség¹ elvén működő átláthatósági nyilvántartás² (*Transparency Register*) azokat az érdekcsoportokat tartja számon, amelyek befolyásolni kívánják az uniós jogalkotást és az uniós szakpolitikák végrehajtását. A gyakorlatban az uniós lobbisták jelentős része eddig is regisztrált a nyilvántartásban. A kötelező nyilvántartás megalkotását korábban a Parlament többször indítványozta (2008,³ 2011,⁴ 2014⁵). A Bizottság végül 2016. szeptember 28-án

¹ Andreea Nastase – Claire Muurmans: Regulating Lobbying Activities in the European Union: A Voluntary Club Perspective. *Regulation & Governance*, 14. (2020), 2. 238–255.

² Európai Bizottság, Átláthatósági nyilvántartás. Lásd: https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/service-standards-and-principles/transparency/transparency-register_hu#tlthatgsi-nyilvntarts

³ Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2008. május 8-i állásfoglalása az EU intézményei mellett működő érdekképviseletek (lobbisták) tevékenységi keretének fejlesztéséről* [2007/2115(INI)] (2008. május 8.).

⁴ Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2011. május 11-i határozata az Európai Parlament és a Bizottság közötti, a közös átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás megkötéséről* [2010/2291(ACI)] (2011. május 11.).

⁵ Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2014. április 15-i határozata az átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás módosításáról* [2014/2010(ACI)] (2014. április 15.).

Vajúdtak a hegyek és egeret szültek...

terjesztette elő a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodásra irányuló javaslatát.⁶ A Parlament 2017 júniusában, a Tanács pedig 2017 decemberében fogadta el a javaslattal kapcsolatos tárgyalási álláspontját. Az intézményközi háromoldalú tárgyalások (trilógusok) 2018-ban kezdődtek,⁷ amelyek során számos technikai és politikai egyeztetésre került sor,⁸ sokáig kevés valós eredménnyel.

Az egyes uniós intézmények közben különböző mértékben kötelezték el magukat az átláthatóság elve mellett. A Bizottság esetében⁹ a biztosoknak, a biztosi kabinetek tagjainak és a főigazgatóknak tájékoztatást kell közzétenniük az érdekképviselőkkel (lobbistákkal) történt találkozóikról, szakpolitikai döntéshozatallal kapcsolatos találkozóra pedig csak a regisztrált lobbistákkal kerülhet sor. A Parlament 2019-ben határozott¹⁰ arról, hogy a képviselőknek az átláthatósági nyilvántartás alkalmazási körébe tartozó lobbistával tervezett összes találkozójukat nyilvánosságra kell hozniuk az interneten, illetve a jelentéstevők, árnyék-jelentéstevők és a bizottsági elnökök minden jelentés esetében közzéteszik e lobbistákkal tervezett minden találkozójukat. A Tanács 2017-ben csupán arra tett¹¹ javaslatot, hogy a Tanács Főtitkárságának vezető tisztviselőivel csak a nyilvántartásban szereplő érdekképviselők találkozhatnak; ez azonban nem érintette a lobbisták és a nemzeti tisztviselők – így különösen az EU mellett működő állandó képviseleten dolgozó diplomaták – közötti interakciókat.

2019 elején az intézmények tárgyalói kinyilvánították¹² szándékukat az intézményközi tárgyalások folytatásáról, azonban a 2019. májusi európai

---

⁶ Európai Bizottság: *Javaslat. Intézményközi megállapodás a kötelező átláthatósági nyilvántartásról* (2016. szeptember 28.).

⁷ European Commission: *The European Parliament, the Council and the Commission Hold Second Round of Negotiations on a Mandatory Transparency Register* (2018. június 12.).

⁸ European Parliament, *Inter-Institutional Agreement on a Mandatory Transparency Register for Lobbyists*. Lásd: www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-union-of-democratic-change/file-inter-institutional-agreement-on-a-mandatory-transparency-register-for-lobbyists

⁹ Lásd: https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/service-standards-and-principles/transparency/transparency-register_hu#tlthatsgi-nyilvntarts

¹⁰ Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2019. január 31-i határozata a Parlament eljárási szabályzatának következőket érintő módosításáról: az I. cím 1. és 4. fejezete; az V. cím 3. fejezete; a VII. cím 4. és 5. fejezete; a VIII. cím 1. fejezete; a XII. cím; a XIV. cím és a II. melléklet [2018/2170(REG)]* (2019. január 31.).

¹¹ Európai Tanács: *Átláthatósági nyilvántartás: a Tanács megállapodott a tárgyalási megbízatásról* (2017. december 6.).

¹² European Commission: *Transparency: Parliament, Commission and Council Held a Third Round of Talks on the Proposal for a Mandatory Transparency Register* (2019. február 14.).

parlamenti választások a trilógusok felfüggesztését eredményezték. 2020. április 2-án az Európai Parlament Elnökök Értekezlete a Parlament kötelező átláthatósági nyilvántartás létrehozásáról szóló intézményközi megállapodással kapcsolatos tárgyalási mandátumának meghosszabbításáról határozott,¹³ új lendületet adva ezzel a tárgyalási folyamatnak. A német soros elnökség 2020 második felében kiemelt figyelemmel kezelte a dossziét, aminek eredményeként a tárgyaló felek (Parlament, Tanács, Bizottság) 2020. december 15-én politikai megállapodást értek el.¹⁴

Az intézményközi megállapodás elfogadása és formája

Az EP Alkotmányügyi Bizottsága (AFCO) április 13-án hagyta jóvá¹⁵ a Danuta Hübner (EPP, Lengyelország) jelentéstevő által előterjesztett, decemberi politikai megállapodás szövegét inkorporáló jelentést, majd az EP plenáris ülése elé április 27-én kimagasló többséggel, 646 igen, 49 tartózkodó (ECR-frakció) és 4 nem szavazat mellett fogadta el¹⁶ a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló új intézményközi megállapodást (Megállapodás) magában foglaló állásfoglalást. A Megállapodást a másik társjogalkotónak, a Tanácsnak is el kell fogadnia. Miután a Tanácsban az állandó képviselők bizottsága (Coreper II) április 26-i ülésén vita nélkül hagyta azt jóvá,¹⁷ a tagállamok általi végső jóváhagyás már inkább formalitásnak tekinthető.

A Megállapodás a kötelező jogi erejű intézményközi megállapodás (*Inter-Institutional Agreement*, IIA) formáját ölti, amely az uniós jog sajátos jogforrása. Az intézményközi megállapodás a kötelező másodlagos jogalkotási aktusok (rendelet, irányelv) és a politikai deklarációk között helyezkedik¹⁸ el. Ezt

---

¹³ Tárnok Balázs: *Újraindulnak a tárgyalások az európai uniós lobbizás átláthatóvá tétele érdekében*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2020. április 13.

¹⁴ European Commission: *Questions & Answers: Agreement on a Mandatory Transparency Register* (2020. december 15.).

¹⁵ European Parliament: *First Hurdle Cleared for the New Transparency Register* (2021. április 13.).

¹⁶ Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2021. április 27-i határozata az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás megkötéséről* [2020/2272(ACI)] (2021. április 27.).

¹⁷ Council of the European Union: *Notice of Meeting and Provisional Agenda*. Brussels, (2021. április 26.).

¹⁸ Michelle Cini: *EU Decision-Making on Inter-Institutional Agreements: Defining (Common) Rules of Conduct for European Lobbyists and Public Servants*. *West European Politics*, 36. (2013), 6. 1143–1158.

az eszközt tipikusan olyan kérdéskörök szabályozására használják,¹⁹ amelyek európai uniós szabályozására a Szerződések nem adnak egyértelmű felhatalmazást. Márpedig a kötelező átláthatósági nyilvántartási rendszer létrehozása – a Bizottság szerint – ilyen kérdés. Ez azt is jelenti, hogy a Megállapodás hatálybalépése után az aláíró intézményeknek (Bizottság, Parlament, Tanács) belső szervezeti hatásköreik alapján meghozott egyedi határozatok útján kell olyan de facto kötelezettségeket létrehozniuk, amelyek előírják a harmadik felek számára, hogy csatlakozzanak a nyilvántartáshoz.

A Megállapodás által hozott változások és gyakorlati érvényesülésük

A Megállapodás nómuma abban rejlik, hogy a rendszerből immár az uniós intézmények – így a Tanács is – kötelező jelleggel kiveszik a részüket, valamint egyes lobbitevékenységek csak regisztrációt követően lesznek végezhetőek, tehát e tevékenységek végzéséhez kötelező a regisztráció. A Megállapodáshoz továbbá csatoltak egy magatartási kódexet, amelyet a lobbistáknak be kell tartaniuk, ez a nyilvántartásba vételük és ott tartásuk feltétele.

Ami az intézmények szerepvállalását illeti, a legnagyobb újítás, hogy a Tanács – amely 2014-től megfigyelő státuszban vett részt a nyilvántartásban – hivatalos részes féllé lépett elő. A Tanács részvétele azonban továbbra is jelentősen korlátozott: csupán a legmagasabb rangú tisztviselőkkel való találkozókra terjed ki (állandó képviselők), míg a tagállamok továbbra is csupán önkéntes jelleggel vesznek részt a rendszerben. A Megállapodás személyi hatályának korlátozottsága a Parlament és a Bizottság vonatkozásában is szembetűnő, hiszen a rendszer csupán az intézmények legmagasabb beosztású alkalmazottaira terjed ki. Egyéb uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek részvételére önkéntes alapon lehetőséget nyújt a Megállapodás.

Ami az érintett lobbitevékenységeket illeti, a Megállapodás „tevékenység-alapú megközelítést” tartalmaz. Ennek keretén belül a dokumentum meghatározza azon lobbitevékenységek körét, amelyek csak a nyilvántartásba vételt követően végezhetőek – így különösen:

- a) találkozók, konferenciák vagy rendezvények megszervezése vagy azokon való részvétel, bármilyen hasonló kapcsolatfelvétel;

---

¹⁹ Adriana Bunea: Regulating European Union Lobbying: In Whose Interest? *West European Politics*, 26. (2019), 11. 1579–1599.

- b) közreműködés vagy részvétel konzultációkon, meghallgatásokon vagy más hasonló kezdeményezésekben (ide nem értve az európai polgári kezdeményezést és az uniós petíciót);
- c) kommunikációs kampányok, platformok, hálózatok és alulról szerveződő kezdeményezések megszervezése;
- d) szakpolitikai dokumentumok, felmérések, nyílt levelek és egyéb kommunikációs anyagok elkészítése vagy megrendelése.

E felsorolás viszonylag általános nyelvezetet használ, amelynek köszönhetően – értelmezés függvényében – kiterjedhet a hagyományos belső (intézményeket és azok képviselőit célzó, *inside lobbying*) és külső (polgárok széles körét célzó, *outside lobbying*) lobbitevékenység eszköztárának²⁰ jelentős részére. A Parlament üdvözölte, hogy e megközelítés kiterjed a közvetett lobbizásra is, amely a Covid-19-járvány miatt egyre elterjedtebbé vált, a lobbisták és uniós döntéshozók közötti interakcióknak ugyanis új formái jelentek meg.

A Megállapodás azt is meghatározza, hogy kifejezetten mi nem tekinthető ilyen, nyilvánartásba vételhez kötött lobbitevékenységnek. Így többek között a szakmai tanácsadás, beadványok benyújtása félként, természetes személyek által „szigorúan személyes minőségben eljárva, másokkal nem társulva” végzett tevékenységek, valamint a „spontán találkozók, tisztán magánjellegű vagy társasági jellegű találkozók”. Fontos kivétel továbbá, hogy e szabályozás nem terjed ki a tagállamok közigazgatási szervei (beleértve állandó képviselőiteket), politikai pártok és kormányközi szervezetek tevékenységére sem.

E kivételek egyértelműen szemléltetik a rendszer gyengeségét. Nehezen ellenőrizhetőnek mutatkozik például a „személyes minőségben eljárva” kitétel gyakorlati elhatárolása a hivatásos és regisztrált lobbisták találkozóitól. Még aggályosabbnak tekinthető a „spontán találkozók” kivétele a regisztrációköteles tevékenységek alól, amely kivétel megállapítását állásfoglalásában²¹ az Európai Parlament külön üdvözölte. A mindennapi élethelyzetek alapján persze észszerűnek tűnik a kivétel, a gyakorlatban számos visszaélésre adhat lehetőséget. További általános aggályként merülhet fel, hogy a felsorolás túlságosan általános nyelvezete miatt a technikai és szociális újításoknak köszönhetően megjelenő új lobbistatégiák azonban várhatóan folyamatosan feszíteni fogják a fenti felsorolás értelmezési keretét.

---

²⁰ Christine Mahoney: *Brussels versus the Beltway. Advocacy in the United States and the European Union*. Washington D. C., Georgetown University Press, 2008.

²¹ Európai Parlament (2021): i. m.

Lezáratlan fejezet

A Megállapodás tehát egy keretrendszert rögzít, amelynek konkrét részletszabályait majd a Tanács, Parlament és Bizottság belső egyedi határozataik útján fogják meghatározni. A dokumentumban említett intézkedések minimumot képviselnek, így az intézmények ennél szigorúbb rendszert is létrehozhatnak. Az Európai Parlament már előírányzott néhány további személyzeti jellegű szabályozást, többek között, hogy tisztviselői osztályvezetői szinttől a főtitkárig csak a nyilvántartásba vett lobbistákkal találkozhatnak, valamint a bizottságok vagy pártközi munkacsoportok által szervezett valamennyi rendezvényen felszólalóként való részvétel feltétele legyen a nyilvántartás hatálya alá tartozó személyek regisztrációja.

A Tanács csatlakozása a Megállapodáshoz – annak korlátozott volta ellenére – mindenképpen pozitív fejlemény, azonban az átláthatóság szükségességét gyakran hangsúlyozó Európai Parlament szerepvállalása némileg csalódást keltő. Az EU népképviselői szerve bár több jövőbeli szigorítást tervezett be, a tervezet tárgyalása során a szabad képviselői mandátum elve mögé bújva a képviselők számos, tevékenységük átláthatóságát nagyban előmozdító módosító javaslat elfogadását akadályozták meg.²²

A dokumentum inkább tekinthető a közös átláthatósági kultúra megerősítésére irányuló összehangolt megközelítésnek, illetve ennek irányába tett újabb politikai lépésnek, semmint jelentős változásokat eredményező, az átláthatóságot a gyakorlatban is előmozdító szabályozásnak. Egy többéves folyamat újabb állomásához értünk, de messze vagyunk még attól, hogy az uniós érdekérvényesítés valóban átlátható legyen – már amennyiben a brüsszeli lobbizás dinamikusan fejlődő világában egyáltalán lehetséges a teljes átláthatóság.

2021. május 3.

Felhasznált irodalom

Bunea, Adriana: Regulating European Union Lobbying: In Whose Interest? *West European Politics*, 26. (2019), 11. 1579–1599. Online: <https://doi.org/10.1080/13501763.2018.1539115>

---

²² Nikolaj Nielsen: MEPs Reject Greater Transparency in Hidden Vote. *EUobserver*, 2021. április 15.

- Cini, Michelle: EU Decision-Making on Inter-Institutional Agreements: Defining (Common) Rules of Conduct for European Lobbyists and Public Servants. *West European Politics*, 36. (2013), 6. 1143–1158. Online: <https://doi.org/10.1080/01402382.2013.826022>
- Council of the European Union: *Notice of Meeting and Provisional Agenda*. Brussels, (2021. április 26.). Online: www.parliament.gv.at/PAKT/EU/XXVII/EU/05/89/EU_58966/imf-name_11061804.pdf
- Európai Bizottság: *Javaslat. Intézményközi megállapodás a kötelező átláthatósági nyilvántartásról* (2016. szeptember 28.). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:52016PC0627>
- European Commission: *The European Parliament, the Council and the Commission Hold Second Round of Negotiations on a Mandatory Transparency Register* (2018. június 12.). Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/STATEMENT_18_4150
- European Commission: *Transparency: Parliament, Commission and Council Held a Third Round of Talks on the Proposal for a Mandatory Transparency Register* (2019. február 14.). Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_19_1152
- European Commission: *Questions & Answers: Agreement on a Mandatory Transparency Register* (2020. december 15.). Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_20_2427
- Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2008. május 8-i állásfoglalása az EU intézményei mellett működő érdekképviseletek (lobbisták) tevékenységi keretének fejlesztéséről* [2007/2115(INI)] (2008. május 8.). Online: www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-6-2008-0197_HU.html?redirect
- Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2011. május 11-i határozata az Európai Parlament és a Bizottság közötti, a közös átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás megkötéséről* [2010/2291(ACI)] (2011. május 11.). Online: www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2011-0222_HU.html?redirect
- Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2014. április 15-i határozata az átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás módosításáról* [2014/2010(ACI)] (2014. április 15.). Online: www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2014-0376_HU.html?redirect
- Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2019. január 31-i határozata a Parlament eljárási szabályzatának következőket érintő módosításáról: az I. cím 1. és 4. fejezete; az V. cím 3. fejezete; a VII. cím 4. és 5. fejezete; a VIII. cím 1. fejezete; a XII. cím; a XIV. cím és a II. melléklet* [2018/2170(REG)] (2019. január 31.). Online: www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0046_HU.html
- Európai Parlament: *Az Európai Parlament 2021. április 27-i határozata az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás megkötéséről* [2020/2272(ACI)] (2021. április 27.). Online: www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0130_HU.html
- European Parliament: *First Hurdle Cleared for the New Transparency Register* (2021. április 13.). Online: www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210407IPR01522/first-hurdle-cleared-for-the-new-transparency-register
- Európai Tanács: *Átláthatósági nyilvántartás: a Tanács megállapodott a tárgyalási megbízatásról* (2017. december 6.). Online: www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2017/12/06/transparency-register-council-agrees-mandate-for-negotiations/
- Mahoney, Christine: *Brussels versus the Beltway. Advocacy in the United States and the European Union*. Washington D. C., Georgetown University Press, 2008.
- Nastase, Andreea – Claire Muurmans: *Regulating Lobbying Activities in the European Union: A Voluntary Club Perspective. Regulation & Governance*, 14. (2020), 2. 238–255. Online: <https://doi.org/10.1111/rego.12200>

Vajúdtak a hegyek és egeret szültek...

Nielsen, Nikolaj: MEPs Reject Greater Transparency in Hidden Vote. *EUobserver*, 2021. április 15. <https://euobserver.com/democracy/151541>

Tárnok Balázs: *Újraindulnak a tárgyalások az európai uniós lobbizás átláthatóvá tétele érdekében*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2020. április 13. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2020/04/13/ujraindulnak-a-targyalasok-az-europai-unios-lobbi-atlathatova-tetele-erdekeben>

Az EUSTRAT Műhelytanulmányok a Nemzeti Közszerológati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgálnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédsg- és bővítéspolitika.

A tanulmánykötetet ajánlom az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

The EUSTRAT Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyses bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defence policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighbourhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.